

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopiju.

Štajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuj za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 številk pri-
meren rabat.

Cena, za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 21.

V Ptuj v nedeljo dne 20. oktobra 1901.

II. letnik.

Kmetje pozor!

Kdor se hoče naročiti na „Štajerca“
za celo prihodnje leto 1902, in nam z naro-
čilom ob enem tudi pošlje celo naročnino
v znesku 1 krono 20 vin. dobival bode letos
do novega leta naš častnik **zastonj**.

Nemci in Slovenci.

V soboto dne 5. in nedeljo dne 6. okt.
priredili so Nemci shode v Mariboru in
Radgoni in ker smo mi bili prav rado-
vedni, kaj bodo gospodje tam govorili, smo
prosili g. Orniga naj nam preskrbi vstop-
nice. In tako je dobil „Štajerc“ eno karto
za Maribor, v Radgoni pa je mogel ostati
pred vratami, tam ga niso pustili notri.

Pesem od dohtarja.

En dohtar hodi nekje po mesti,
V obleki židani ga žena spremlja,
Ta dohtar nosi mnogo na vesti,
Še več kakor ta žida velja.

Pod slamnato streho je zibelka tekla,
V kateri kot deček je spal,
In mati mu kmečka je rekla,
Da bode — duhovnik postal.

A zdaj pa je — dohtar, nam kmetom v nesrečo,
Katere nas dere in beli vsak čas,
S cekini napolni ti véliko vrečo,
Katere je dobil samo od nas.

Mi kmetje siromaški smo v veliki sili
A vsak se zemljiške knjige boji,

Mi imeli pa smo že dosti od mariborskega
shoda! Gospod župan imel je neko reso-
lucijo seboj, to je hotel tam predlagati,
ali ker je v tej resoluciji stalo, naj bi
Nemci in Slovenci med seboj živeli složno,
so mu jo Nemci vzeli proč. In potem so
advokati pričeli čez Slovence šinfati, ravno
tako, kakor drugače šinfajo pri shodih
slovenski advokati čez Nemce. Ko je en
gospod doktor iz Dunaja rekel, slovenski
kmet ni pošten človek, je tu urednik „Šta-
jerca“ vstal in rekel: Slovenski kmet je
veliko poštenjši, kakor študirani gospodje,
kteri ljudi enega proti drugemu ščuvajo,
da potem polnijo svoj žep. In tu so me-
ščani ploskali in vpili „bravo“! Ko se je
shod zaključil, so meščanje še-le prav spo-
znali, da so se pustili od advokatov voditi

Ni čudo, če tak smo nespametni bili,
Da rekli smo: „Dohtar posodi nam ti!“

In rad je posodil, a prej ko porabiš
Od njega sposojen zaželen denar,
Le gleda da zopet nazaj mu ga spraviš,
Tak dohtar je namreč veliki — slepar.

Že prvi dan svoto in stroške je vpisal,
In kmalu te bode na boben pognal,
Tri pole je dolgo tožbo narisal,
Da bode ti ložje posestvo prodal.

Ker drugi ne kupi, pa sam licitira,
Potem pa posestvo na kose proda.
Tak dolgo te muči, tak dolgo te tira,
Na enkrat ne veš več, kje si doma.

Na kmetih pa biva šema prokleta,
Ki mu mešetari po noči, po dnè,

za nos in šli takoj k ptujskemu okrajnemu glavarstvu in naznanili za torek shod ptujskih obrtnikov, da bi resolucijo, katero so jim doktori v Mariboru vzeli proč, vsaj kot mnenje Ptujčanov sklenili. In tu se je tedaj resolucija tudi resnično z vsemi, proti dvema glasoma sprejela, če tudi sta se dva gospoda proti njej do hripavosti nakričala.

Ta resolucija se glasi:

Nemški meščanje in obrtniki mesta Ptuj čutijo se z ozirom na mnoge neresnične trditve politikarjev in lažnjivega raztrošenja tiska dolžni, politični položaj na Spodnjem Štajerskem, posebno pa med slovenskimi in nemškimi sodeležani resnično obstoječe razmerje javno pojasniti.

Kakor od nekdaj, živijo še tudi danes Nemci in Slovenci v miru in složnosti in to veselo stanje se je v zadnjem času celo vidno pokrepilo. Na tej, dosedaj skoz najzlobnejša ščuvanja neomajani podlagi obstoji ves trgovinski in kupčijski promet na Spodnjem Štajerju. Ako tedaj takoimenovani besedovodje slovenskega ljudstva protislovje v gospodarskih interesih Slovencev nasproti njihovim nemškim soobčanom umetno ustvariti skušajo, izražajo s tem le samo svoje nizkotno mišljenje, ne pa ono slovenskega kmetovalca, kateri je vspricho žalostnega položaja spodnještajerskega kmečkega gospodarstva navezan, spečavanje za svoje poljedelske pridelke v nemških deželnih delih iskati in se v to svrhu posredovanja nemškega trgovskega občinstva posluževati.

Ta vkupnost gospodarskih koristi rodi tudi naravno vkupne zahteve. Nemci in Slovenci pričakujejo konečno in praktično izvedenje regulacije rek, zgradbo

našega železničnega omrežja in boljšega vkoristenja obstoječih deželnih železnic za promet. Težka kriza spodnještajerskega vinogradstva sili Nemce in Slovence, se za zvišanje letnega prispevka za brezobrestna posojila poganjati in od deželnega kakor od državnega zbora izdatne obrambe proti uničujoči konkurenci ogerškega in italijanskega vinogradstva zahtevati.

Pod takimi razmerami more se načrt razdelitve dežele naravnost kot hudodelstvo za Spodnji Štajer zaznamovati. Ne samo na Spodnjem Štajerskem živeči Nemci bi skoz to bili najhujšim nasprotnikom izročeni, tudi slovenski kmet bi zgubil skoz to pravico do pospešitve od strani kapitalnomočne nemške deželne večine in zašel bi skoz to popolno v roke kulturosovražne in lakomne elikvije, koja ga je že danes v zvezi z oderušskimi denarnimi zavodi v težkotno finančno odvisnost potisnila.

Pospešitev ljudske omike, zboljšanje finančnega in družbenega stanja učiteljstva je ravno tako naravna zahteva vseh napredno mislečih, kakor se kolikor mogoče splošno znanje obeh deželnih jezikov v interesu obrtnega prometa in svobode tirjati more.

Tedaj se mora konečno želja ogromne večine slovenskega kmečkega ljudstva po boljših podučnih uspehih v nemškem jeziku vpoštevati in počenjanje gotovih ščovalcev nikdar dosti ožigosati, kateri svoje lastne otroke pustijo nemščino učiti, kmetskim sinovom pa nemški poduk v jeziku zadržujejo v svrhu, da gospodstvo svojih familij čez kmečko ljudstvo tudi za prihodnost zavarujejo.

Mi toraj našim slovenskim sodeležanom dobrohotno svetujemo, se jarma svojih dosedajšnjih stiskalcev in neprošenih svetovalcev otresti in ramo ob rami z nami se za kulturni napredek in zboljšanje gospodarskih razmer bojevati, naše zastopnike pa, kakor tudi visoki deželni zbor prosimo, upravičenim željam

Pred njim niso varna še v kravah teleta,
A svet pa od vsega ničesar ne vé.

9.

Pa saj je ta dohtar Slovenec pravi,
V čitalnico hodi, cigare britanke kadi,
Popitnice cele tam večkrat napravi,
Na njegov račun tam jejo in pijejo vsi.

10.

A ljudstvo tam zunaj pa stoka in strada,
Ker nima pri hiši zadosti soli,
Saj v petek in v svetek lakota vlada,
Pa kaj to vse tega gospoda boli.

11.

Ja, glada je mnogo ta dohtar povzročil,
Al' duša ga morda pa vendar skelí,
Zatò pa se z mladoj je ženskoj zaročil,
Da mu odganja po noči skrbi.

12.

Le pazi se toraj kmetič predragi,
Saj lahko kje drugje denarja dobiš,

Prijatelji taki prokleti so vragi,
To mački so záte, a ti ti si njim — miš!

13.

Ti dohtar pa vedi, da vse se plačuje,
Tam gori, kjer luči nebeske gorè,
Če tukaj odideš, kjer človek kaznuje
Tem večje bo záte tam gori gorjè!

14.

Od roda ti tvojega bodo donele
Besede prokletstva vsikdar,
Še cvetke na grobu ti bodo zvene,le,
Počitka ne najdeš še v zemlji — nigdar!

Pravda med Kebrom in Smolarjem.

Smolarjevi in Kebrovi bili so pravi kmetje-sosedi; oba soseda imela sta po eno lepo dvorišče in druge take potrebne stvari za kmetijstvo skupaj; pri Smolarjevih imeli so v hlevu deset krav, dva vola in enega konja, pri Kebrovih pa svojih osem krav, nekaj svinj in dva konja, pa nobenega vola, zato pa so

Spodnjega Stajerja brž ko mogočno pospešitev podeliti.

Ta shod nam kaže, da je vendar še veliko Nemcev, kateri hočejo s svojimi slovenskimi sosedi živeti v miru. Ako se tudi mi v vseh njihovih nazorih ne moremo z njimi strinjati, nas vendar veseli, da so prvič Nemci Slovencem prijazne besede govorili. Upajmo, da bodejo Nemci vedno bolj uvidevali, da jim Slovenci niso sovražni, ampak zahtevajo samo svoje pravice. Konečno bode mogoče vendar prišel dan, ko si bodo Nemci in Slovenci pošteno roke podali ter nemškim in slovenskim advokatom rekli: Ostanite v svojih pisarnah, vi delate že tam dosti škode, v politiki nimate vi nič iskati.

„Štajerc“

„Fihpos,“ to je tisti časnik, kateri le tako dolgo izhaja dokler živi „Štajerc“ in se ga le v ta namen tiska, da bi naš kmečki stan zastopajoči časnik uničil, piše v svoji zadnji številki takšne vnebovpijoče laži čez naš časnik, da bi njegov pisar zaslužil, da bi ga s pasjim bičem pognali iz slovenske zemlje. V pojasnilo kmetom bomo mi na vse njegove nesramne laži tega potuhnjenega kmečkega sovražnika odgovorili!

Kdo je ustanovil „Štajerca“

„Fihpos“ pravi, „Štajerca“ so ustanovili najzagriznejši sovražniki slovenskega ljudstva, da bi preprečili ali vsaj ovirali kmečko organizacijo. Zlagano, ljubi „Fihpos!“ „Štajerc“ je bil ustanovljen od nemških in slovens-

imeli enega odraslega fanta Frančka, med tem ko so imeli pri Smolarjevih eno edino hčerko Treziko. Prav lepa Trezika sicer ni bila, pač pa je bilo pridno in ljubeznivo dekle, pa tudi Franček ni bil tako lep kakor bi si kdo mislil, pa to nič ne boli, ali videla sta se ta dva vendar rada in tako je bilo vse prav v redu, ker te družini živeli ste v zastopnosti in ena je pomagala drugi. To pa je bilo tudi potrebno, ker ti kmetiji stali ste v puščavi in bile ena na drugo navezani. Ali glej, prišel je hudobni sovražnik, ki je seme prepira zasejal kar čez noč in to se je zgodilo tako-le: Zadej za dvoriščem počivalo je nekaj poljskih težakov in tu soseda nista dobro vedela za mejaše; ali tej stvari nista dajala nobenega pomena in nista pustila se eden drugemu zameriti, to že zaradi ljubega miru in stroškov ne in še na misel jima ni prišlo, da bi se kedaj sprla ali celo toževala.

Neko jutro pa na vse zgodaj zapregel je sosed Smolar svoja dva vola in šel plužiti, da bi posejal oves. Ko je došel na njivo, je tam že tudi sosed Keber oral s svojima konjema in rezal brazdo ravno proti Smolarju, kateremu pa se je tako zdelo kakor bi bil njegov sosed mejaš že prekoračil in je kar naglo za-

kih trgovcev, da bi zabranil, da bi kmetje in trgovci skoz konzume ne prišli na nič. Ali „Štajerc“ nastopil je vedno za kmečko organizacijo, on je celo štirikrat pravila za kmečka društva prinesel, da bi kmet vedel, kako se taka društva ustanovljajo in to je bilo v številkah; 8, 9, 10 in 13. Reci lažnjivec, da ni res!

Kdo podpira „Štajerca“?

„Fihpos“ pravi, da „Štajerca“ podpirajo tisti, kateri dobivajo „Deutsche Wacht“ in „Marburger Zeitung“ in konečno trdi ta mrha, da hočemo mi kmete narediti Luterance. Ljubi urednik Jonas! Mi smo drugače čisto dobri ljudje, ako pa hočeš nam ti našo sveto katoliško vero zatajiti, potem se ti zna zgoditi, da pridemo v Maribor in ti s pasjim bičem pokažemo, da smo dobri katoličani in da ne pustimo naše vere zaničevati. — Kdo pa zdržuje „Štajerca“? No, mi povabimo gospoda urednika „Fihposovega“, da bi enkrat prišel ob osmi uri zjutraj na ptujsko pošto. Tam bo videl, da „Štajerc“ vsaki dan prejme 20 — 30 pošt-nih denarnih nakaznic od kmetov, kateri po 60 kraj-carjev pošljejo kot naročninó. Danes dobiva hvala Bogu kmet „Štajerca“ in „Štajerc“ je toraj prost in neodvisen in zamore kmečke koristi brez vsacega ozira zastopati. Vsekakor smo mi tiskarni denar dolžni in tudi drugače nam slabo gre, ali to nič ne dé. Tako dolgo, dokler nam ostane kmet zvest, bode tudi „Štajerc“ obstajal.

Kak namen ima „Štajerc“?

„Fihpos“ pravi, da hočemo mi škofom njihove dohodke proč vzeti. Kje smo mi to pisali? Mi smo le menili in pisali knežonadškofa v Pragi in Olomucu, katera imata po čez 150000 goldinarjev letnih dohodkov, ta dva bi lahko kaj za uboge kaplane dala. Da naš gospod knezoškof ni bogat, to vemo mi itak,

kričal: „Sosed, kaj pa delaš na moji njivi? Moje delo bom jaz že sam opravil!“ In zdaj pričel se je prepir zaradi mejaša. Smolar je rekel, da mu je Keber celi kos njive ukral, in na to pa je Keber vpil na vse grlo, da je ta kos Smolarjev oče že zdavno Kebrovim ukral. Sedaj je bil ogenj v strehi in pričela sta eden v drugega grude metati, da sta imela nosova oba krvava. Oj to je bilo grozno! Vpila sta eden na drugega kakor lačni volkovi in pene so se jima cedile iz ust, kakor nilskemu krokodilu solze iz očíj.

Nazadnje je Keber rekel, da gre k afokati (advokatu) Krumauzerju in Smolar je menil, to pač lahko stori in tako je bilo sovraštvo gotovo. Ko je Smolarjev prišel domov, takoj je vsekali po mizi, da je vse treskalo in potem je Treziki kričal, da Frančka ne sme več pogledati, sicer jo pobije. Tudi Kebrov dospevši domov, je prav grdo ravnal in Frančku rekel, da ga ubije, če bo Treziko le še samo enkrat nagovoril.

Drugi dan hotel je Smolarjev zapreči, ker je hotel v mestu k afokatu (advokatu) Gimpelkauzerju; tu je pa zapazil da je njegov fuks krumpast. Zdaj pa še ta nezgoda! Njegova ženica je pa takoj vedela